

Over historische marktplaatsen, paleizen, kerken en zout

Magisch Krakau, boeiend Malopolska

Vergeet Parijs. Londen en Berlijn zijn 'passé'. De 'Parel aan de Poolse Kroon' of – sterker nog – het 'Florence van Polen' laat momenteel alle licht op zich schijnen. Is het hippe Krakau of Krakow in het Pools, cultuurstad aan de Wisla-rivier, dan werkelijk zo'n 'krak' van een stad? Kampeertoerist zocht het uit en ging zelfs neuzen in de wijde omgeving.

TEKST EN FOTO'S: WILLY OST

POLEN

EEN 'GRANDE DAME'

Jaarlijks komen meer dan 10 miljoen bezoekers genieten van wat de stad te bieden heeft ... en dat is niet min.

Tientallen musea, verrassend veel historische gebouwen, architecturale hoogstandjes en een bruisend uitgaansleven wachten er ons op. De oude stadskern van Krakau heeft niet onterecht een begeerde plaats gekregen op de Unesco-werelderfgoedlijst. De geschiedenis is mild geweest voor Krakau, de tweede grootste

stad van Polen. Zonder veel kleerscheuren de oorlog overleefd en nadien tijdens het communistische tijdperk zachtjes ingedommeld. Er zijn steden die minder geluk hebben gehad.

PLOTSE LENTE

De val van de Berlijnse Muur bracht de stad plots weer tot leven. In geen tijd verrichtte privé-initiatief wonderen. Gebouwen en monumenten werden opgesmukt en vanachter grauwe gevels kwam weer een kleurrijke stad tevoorschijn. Winkels en restaurantjes fleuren de historische straten op. Meer dan

100.000 universiteitsstudenten staan borg voor een jonge en energieke sfeer. Krakau bruist de hele dag tot in de vroege uurtjes. Een uitgebreide activiteitenkalender biedt een waaiër van festivals, concerten en culturele evenementen aan, zodat niet het aanbod, maar de keuze een probleem vormt. Krakau bezoeken betekent kiezen, en kiezen is altijd een beetje verliezen. Natuurlijk zijn er die onvermijdelijke 'highlights', waar elke reisgids je naartoe leidt. Het echte Krakau heeft echter meer in zijn mars. Wil je een goed beeld van de stad krijgen en de echte sfeer opsnuiven, dan is een dag te kort. In Krakau telt een dag altijd te weinig uren.

De Florianuspoort dankt haar overleving aan een 'rokkenhistorie'.

Beschilde huisjes geven het dorpje Zalipie faam en kleur.

Wanneer de zon even van tussen het wolkendek komt piepen, schitteren de statige gebouwen op de Wawel-heuvel.

NAAR DE MARKT

We schieten onmiddellijk de hoofdvogel af en bezoeken de Rynek Glowny, de Grote Markt, het hart van de oude stad. Hier is het verzamelen geblazen voor toeristen uit alle windstreken. We worden omringd door tal van kleurrijke, statige gebouwen. Het perfect vierkante plein mocht zich lange tijd de grootste middeleeuwse marktplaats van Europa noemen. Centraal prijken de 14de-eeuwse Sukiennice, de vroegere lakenhallen. Vlak ernaast bekijkt de stoere belfortoren het wriemelende gebeuren onder zich. De stoffenwinkels van toen zijn allang verdwenen. Souvenirwinkeltjes nemen hun plaats in en verkopers trachten hun waar aan de man of vrouw te brengen. Verwonderlijk hoe ze erin slagen hun eigen stalletje terug te vinden in die wirwar van identieke prullaria. Toegegeven, het is best eens leuk op te gaan in de mensenstroom onder de hallenbogen om nadien op een van de vele terrasjes te gaan verpozen bij een geurende kop koffie. In het katholieke Polen struikel je zowat overal over de talrijke kerken en in Krakau is dit niet anders. De gotische Maria-Hemelvaartkerk bij de markt is de belangrijkste van de stad. Achter een strakke gevel gaat een rijkelijk versierd interieur schuil. Net voor het middaguur vult de kerk zich met gelovigen en toeristen. Allen willen aanwezig zijn bij het plechtig

openen van een 15de-eeuws retabel achter het hoofdaltaar. Met de nodige devotie opent een kloosterzuster beide delen van het vijfliuk en verschijnen er 200 gepolychromeerde beelden in al hun middeleeuwse glorie. Indrukwekkend en imponerend. Dit spektakel wordt buiten aangevuld door het traditionele klaroenblazen vanaf de fanfaretoren, de hoogste toren van de kerk. Krakau weet hoe het zijn bezoekers moet animeren. Van de acht middeleeuwse toegangspoorten heeft alleen de Florianuspoort de 21ste eeuw gehaald. Bij toeval, dankzij een professor. De man beweerde namelijk dat de noordenwind vrij spel zou krijgen als de poort zou worden afgebroken. Niet de kou, maar het feit dat zo de rokken zouden opwaaien, redde uiteindelijk het bouwwerk. Zo zie je maar, een tikkeltje preutsheid is niet altijd nadelig ...

'HOGEROP'

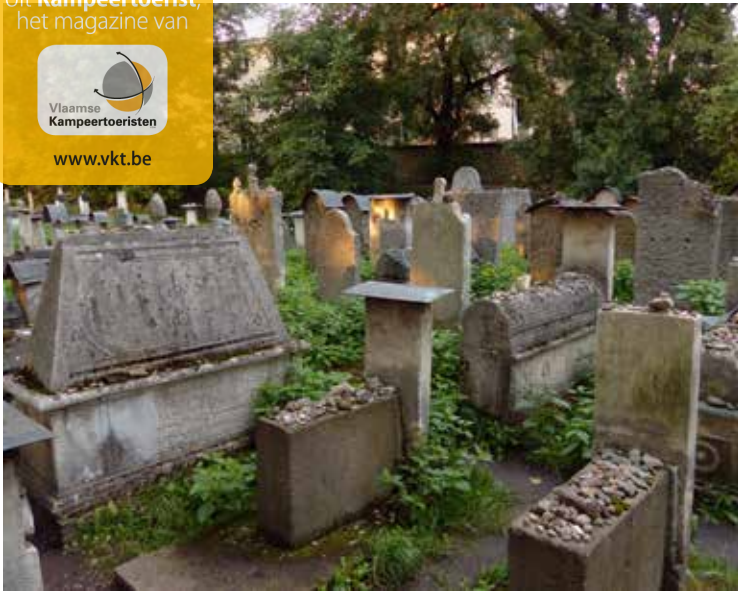
Vanaf een nederige hoogte van 25 m ziet de Wawel-heuvel het water van de Wisla-rivier voorbijstromen. Op Wawel pronkt het welvarende Krakau van weleer. Van hieruit werd meer dan vijf eeuwen lang koninklijke macht uitgeoefend over het land en versmolten het christelijke en het koninklijke Polen tot een hechte eenheid. Die cohesie is duidelijk zichtbaar: het koninklijk kasteel leunt aan tegen de kathedraal en het geheel vertoont zich in een

mix van kleuren en stijlen. Gotische, romaanse, classicistische en renaissancistische elementen zitten verwerkt in de muren en daken. Mooi? Laat ons zeggen: een kwestie van persoonlijke smaak. Maar opvallend is het in ieder geval. Arcades en zuilengalerijen versieren de binnenkoer van het Zamek Krolewski, het koninklijk paleis, en verlenen het een Italiaanse lichtheid.

Veertien bezienswaardigheden die op de Unesco-lijst prijken, zes nationale parken en een paar duizend kilometers fietsroutes zijn wel heel aantrekkelijke troeven.

Bovendien wacht een schitterende vrouw ons op in een van de zalen. Eerbiedig groeten we deze 'Dame met de Hermelijn', een op notenhout geschilderd meesterwerk van Leonardo da Vinci. Met een mysterieuze gelaatsuitdrukking kijkt ze dromerig voor zich uit, alsof al die belangstelling om haar persoonsje haar niet aanbelangt. Naast het kasteel vertoont de kleine kathedraal een overdadig, ietwat bombastisch interieur. Het belang van deze kerk

Over het Joodse kerkhof van Kazimierz hangt een zwaar beladen sfeer.

Het 14de-eeuwse stadhuis poseert fier in het centrum op het marktplein van Tarnow.

Een koffiebar in Tarnow: net een ietsje anders ...

Pretzelstalletjes tieren welig in Krakau.

De gotische Maria-Hemelvaartkerk bekijkt onbewogen de massa bezoekers op de Rynek Glowny.

Wil je jezelf eens belangrijk voelen? Stap dan in een van de witte paardenkoetsen en maak een rondje door het oude Krakau.

zit hem in de band met de Poolse geschiedenis en haar opeenvolgende monarchen. Nagenoeg elke troonpretendent werd hier gekroond en begraven. Praalgraven vullen dan ook een belangrijk deel van het interieur. Wie zich fit genoeg voelt om de klokkentoren te beklimmen, loopt enkele malen letterlijk gebukt onder het imposante bronzen geweld van de klokken. Verbazingwekkend hoe de middeleeuwse mens het klaarspeelde om zonder machinale hulp dat enorme houten gebinte te construeren. De beklimming wordt beloond met een weids uitzicht over de stad. Krakau, en in het bijzonder de Wawel-heuvel, is voor elke Pool een emotionele plaats waar de hartslag van het land kan worden gevoeld. Oh ja, er is nog het verhaal van de drakengrot onderaan de heuvel aan de oevers van de Wisla. Maar die legende is er alleen maar om goedgelovige toeristen te lokken en dus vertellen we daar liever niets over.

KONINKLIJK

Koning Casimir of Kazimierz de Grote wou, zoals elke monarch trouwens, zichzelf graag vereeuwigd zien. Bijgevolg stichtte hij in 1335 op loopafstand van zijn paleis een nieuwe stad die zijn naam zou dragen. De man kon toen onmogelijk vermoeden dat er in het midden van de 20ste eeuw dramatische gebeurtenissen zouden plaatsvinden in zijn Kazimierz. Vanaf eind 15de eeuw was de nieuwe stad een aantrekkingspool voor de Joden en al snel ontwikkelde er zich een stad binnen de stad. De Tweede Wereldoorlog betekende echter een catastrofe voor de Joodse gemeenschap. Haast niemand overleefde de Holocaust. Kazimierz kreeg een ereplaats in de geschiedenis door de figuur van de Duitser Oskar Schindler. Grote delen van de film

Centraal op de Grote Markt pronken de Sukiennice, de gebouwen van de vroegere lakenhallen.

'Schindler's List' zijn hier op de oorspronkelijke locatie opgenomen. In de Remuh-synagoge die als enige de vernietiging heeft overleefd en over de aanpalende Joodse begraafplaats hangt een wat beklemmende sfeer omwille van het onbegrijpelijke drama dat zich hier toen heeft afgespeeld. In de hele buurt met zijn vervallen wijken verwijzen vele gevels en opschriften naar die periode. Vreemd dat het net deze wijken zijn waar het uitgaansleven een opgang kent. Kazimierz evolueert tot dé hippe buurt van Krakau. Of hoe de geschiedenis plots een andere wending kan nemen.

NAAR 'DE BUITEN'

'De interessantste regio van heel Polen', met deze veelbelovende slogan maakt de provincie Malopolska (Klein-Polen), waarvan Krakau de hoofdstad is, ons nieuwsgierig. Veertien bezienswaardigheden die op de Unesco-lijst prijken, zes nationale parken en een paar duizend kilometers fietsroutes zijn wel heel aantrekkelijke troeven. De provincie is trots op haar Houten Architectuur Route, waarop zo-wat 250 houten kerkjes, herenhuizen en cafés te bezichtigen zijn. Wie Krakau dus na enkele dagen voor bekeken houdt, hoeft zeker niet

De toeristische diensten van Malopolska maken op een originele manier publiciteit voor hun regio. Als kampeerders kunnen we dit best waarderen.

In Polen wordt stevige kost geserveerd.

onmiddellijk naar huis terug te keren. Zo biedt Tarnow, een stad ten oosten van Krakau, een rustig alternatief voor de drukke hoofdstad. Ook hier is het aangenaam toeven op en rond de grote markt met centraal het 14de-eeuwse stadhuis. De 15de-eeuwse kathedraal oogt na diverse verbouwingen verrassend nieuw. Maar heel wat stemmiger is het houten kerkje Na Burku, een van de oudste van Malopolska. Uniek in Europa is het plaatselijke, pretentieloze Etnografische Museum dat de

Roma-cultuur belicht. Ook in Tarnow heeft WO II alle sporen van Joodse aanwezigheid gewist. Van de synagoge staat alleen nog de bema (n.v.d.r. platform), van waarop uit de Thora werd voorgelezen, als een zeldzame getuige overeind. Wie is opgegroeid in de tijd dat de 'soutanes' nog in het Vlaamse dorpsbeeld aanwezig waren, zal in de straten van Tarnow jeugdherinneringen in levende lijve ontmoeten. Geloof en discipline vormen een wezenlijk deel van de Poolse samenleving.

NAÏEVE KUNST OP HET PLATTELAND

Enkele kilometers ten noorden van Tarnow leeft het dorpje Zalipie een verstillid bestaan, omgeven door velden en weiden. Het zou wellicht een onopvallend plaatsje gebleven zijn, ware het niet dat Felicja Curylowa op een mooie dag haar gemetste oven-kookvuurkachel had wit geschilderd. De dame voegde er wat kleurrijke bloemenmotieven aan toe, werd daardoor 'wereldberoemd' in haar straat en kreeg kunstzinnige volgelingen in andere woningen van Zalipie. Pas nadat de schildersvlam op het einde van de Tweede Wereldoorlog ook op de buitengevels van de huizen was overgeslagen, zag een nieuwe kunstvorm het licht en werd Zalipie bekend als 'het beschilderde dorp' in Polen. Felicja's huisje werd een museum. Ook al heeft dit alles een hoog Bokrijk-gehalte, een meer dan honderdjarige traditie verdient respect. Ieder jaar worden competitie gehouden met als doel het in stand houden van die traditie. Druk bijgewoone schilderscursussen zorgen voor de continuïteit van het hele gebeuren. Felicja kan tevreden zijn, haar creatieve levenswerk gaat onverminderd verder.

De Roma-gemeenschap heeft altijd beseft dat reizen met caravan of zwerfwagen een gevoel van vrijheid geeft, ook al was de motorkracht toen beperkt tot één pk.

Wil je een goed beeld van de stad krijgen en de echte sfeer opsnuiven, dan is een dag te kort. In Krakau telt een dag altijd te weinig uren.

Elke zondag vieren gelovigen de mis in de Sint-Kingakapel, 100 m onder de grond. Zelfs de lusters zouden uit zout zijn vervaardigd.

MOET ER NOG ZOUT ZIJN?

Een gekruide uitstap voert ons naar het stadje Wieliczka, op 20 km van Krakau. We gaan ondergronds en duiken er de zoutmijnen in. Hier zocht en vond Krakau het geld dat nodig was voor de opbouw van de stad. Het was immers de exploitatie van de zoutmijn die zorgde voor de welvaart. Zout had in de middeleeuwen namelijk de waarde van goud. De Wieliczka-mijn is niet zomaar de zoveelste uit de reeks. Hier is in de schachten geen mijnstof te bespeuren. Je wandelt door nette, brede gangen. Vervolgens val je er niet in putten, maar van de ene verbazing in de andere. Immense, met kroonluchters verlichte zalen, meren en zingende gidsen maken het spektakel compleet. Mocht je er nog aan twifelen of Polen katholiek zijn, tijdens je wandeling doorheen enkele van de 300 km lange gangen stuit je geregeld op een van de 40 ondergrondse kerken. De indrukwekkendste

is ongetwijfeld de immens grote Sint-Kingakapel, waar elke zondag de mis wordt gelezen. Net zoals elke kerk bewaart ook deze kapel een paar relikwieën. Zo heeft de heilige Kinga haar ring hier op 100 m diepte verloren en had paus Johannes Paulus II er een druppel bloed voor over. Op muziek van Chopin wordt in een andere zaal een boeiend klank- en lichtspel opgevoerd. De schrijver van het Bijbelse Genesis-verhaal, waarin Lots vrouw verandert in een zoutzuil, heeft in de Wieliczka-mijn vast zijn inspiratie gevonden tijdens het bewonderen van de zoutsculpturen die gangen en zalen verfraaien. Verder is de mijn een originele plek om een pittig gekruide huwelijksceremonie te houden. Ook een leuk feestje kan. Weet wel dat fuifnummers wegens de hogere luchtdruk ondergronds nagenoeg het dubbele aan alcohol aankunnen ...

Na Burku, het stemmige houten kerkje van Tarnow.

HELEMAAL AKKOORD

In de 12de eeuw schreef een zekere Muhammad al-Idrisi over Krakau: "Het is een mooie stad met vele huizen, markten, wijngaarden en tuinen." Een andere beschrijving uit dezelfde eeuw had het over "een hoofdstad die uitblinkt boven alle andere Poolse steden". Rekening houdend met de dichtertelijke vrijheid kunnen we ons perfect aansluiten bij deze citaten. ■

Hier in Krakau koop je geen fluitje van een cent, maar eentje van een zloty.

INFO

ADRES

Pools Informatiebureau voor Toerisme

Renaissancelaan 20 bus 25

1000 Brussel

T 02 740 06 20

www.polen.travel

INTERESSANTE WEBSITES

www.krakow.pl

www.visitmalopolska.pl

www.it.tarnow.pl

www.wieliczka-saltmine.com

KAMPEREN

CAMPINGS IN EN ROND KRAKAU

Camping Clepardia***

ul. Pachonskiego 28 A

PL-31-223 Krakow

T +48 12 415 96 72

www.clepardia.com.pl

gps: N 50°05'44.06" O 19°56'30.65"

open: van half april tot half oktober

Camping Smok***

ul. Kamedulska 18

PL-30-252 Krakow

T +48 12 429 83 00

www.smok.krakow.pl

gps: N 50°02'47" O 19°52'52"

open: gans het jaar

MALOPOLSKA

1. Wieliczka
2. Tarnow
3. Zalipie

Camping Krakowianka*

ul. Zywiecka-Boczna 2

PL-30-427 Krakow

T +48 12 268 14 17

www.krakowianka.info

gps: N 50°00'52" O 19°55'29"

open: gans het jaar.

BEZOCHTE CAMPING IN TARNOW

Camping Pod Jabloniami

ul. Pilsudskiego 28 A

PL-33-100 Tarnow

T +48 14 621 51 24

www.camping.tarnow.pl

gps: N 50°01'23.59" O 20°59'16.12"

open: van 1/4 tot 30/11

Middelgroot terrein in een rustige buitenwijk van het stadje Tarnow. De camping en het aanpalende hotel worden door dezelfde eigenaars geleid. Nette, goed onderhouden sanitaire voorzieningen, kampeerdskukens, barbecueplaats. Enkele bomen geven enige schaduw. Eenvoudige houten chalets te huur. Naast de camping is er een zwemcomplex.